

# O USPORIADANÍ VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA

XIV. článok zákona z roku 1876  
(vyhlásený 8. apríla 1876).

## VEREJNE ZDRAVOTNÍCKÉ OPATRENIA.

### Kapitola I.

#### Všeobecné rozhodnutia.

##### § 1.

Vedenie verejného zdravotníctva náleža štátnej správe.

##### § 2.

Všetko to, čo slúži ku zachovaniu, zlepšeniu verejného zdravotníctva a ku restitúcií zkaženého, je predmetom dozoru a opatrenia vrchností, verejné zdravotné priestupky však sú predmetom policajného súdu.

##### § 3.

Vrchnosť prevádza dozor i bez vyčkania sťažností po periodických inšpekciách a vyšetrovaníach.

##### § 4.

#### *Dozor a policajné súdnictvo.*

Obor pôsobnosti vrchnostenského dozoru a opatrení a na toto sa vzťahujú e appellačné stupne upravuje II. časť prítomného zákona.





Vzhľadom ku policajnému súdniectvu \*) ale ustanovujú sa nasledujúce stupne:

V prvom stupni súdi:

- a) vo veľkých a malých obciach slúžny,
- b) v mestách so sriadeným magistrátom mešťanosta, alebo radou za týmto účelom stanovený zástupca,
- c) v mestách municipálnych policajný úrad, poťažne za tým účelom stanovený člen alebo členovia,
- d) v Budapešti za tým účelom stanovený člen alebo členovia okresného predstavenstva,
- e) v saských sídlach (székek) a vidiekoch až po zákonné zorganizovanie Královej zeme, dotyčný dozorca alebo jeho námestník, v mestách za tým účelom vyslaný člen alebo členovia policajného úradu.

V druhom stupni: vzhľadom na obce a mesta pod a) a b) podžupan, na mestá pod c) a d) mestská rada, v saských sídlach a vidiekoch po dobu zákonnej organizácie Královej zeme rada, poťažne úradníctvo sídelnej a vidieckej rady.

V treťom stupni: minister vnútra.

#### § 5.

Zo súhlasneho rozhodnutia policajného súdu prvého a druhého stupňa možno sa len vtedy od-

\*) Tento a nasledujúce odseky § 4. až do konca zmenené sú zákonom o zjednodušení administrácie z. čl. XX. 1901 §§ 13—16. Dľa neho priestupkové vrchnosti sú dľa čl. z. XX. 1901 § 13—14 následné:

na I. stupni: 1. v malých a veľkých obciach hl. slúžny, poťažne slúžny, 2. v mestách so sriad. magistrátom a v mestách municipálnych policajný

volať, keď pokuta presahuje 200 korún, poťažne 20dňové väzenie.

Pri totožných priestupkoch, spáchaných tými samými osobami viackrát do jedného roka, proti druhému a ďalšiemu odsúdeniu — bez ohľadu na výšku pokuty — apellovať možno len ku druhostupňovému policajnému súdu.

Appellovať v prípadoch policajného súdu možno v prípade shabania behom 24 hodín po výroku rozhodnutia, v prípade, že sa shabania nepoužilo, behom 3 dní, pri iných administratívnych opatreniach ale behom 15 dní po doručení výnosu.

#### § 6.

*Splnomocnenie vydávať podrobné predpisy.*

Minister vnútra sa splnomocňuje, aby v rámci tohoto zákona bol oprávnený vydávať úpravy potrebné ku podrobným predpisom, do tých čias ostávajú v platnosti stávajúce verejne zdravotné predpisy a úpravy, na koľko sa tomuto zákonu neprotivia.

#### § 7.

*Verejne zdravotné priestupky.*

Prestúpenia tohoto zákona, jako aj na jeho podklade prevzatých alebo v budúcnosti vydaných nariadení a úprav, na koľko nie sú zločinom alebo prečinom, majú byť cestou administratívnu trestané dľa stávajúcich statútov, alebo dľa dosavádnej praxe, v nedostatku takých

kapitáň, poťažne jeho zástupca, v páde prekážky radou poverený úradník; na II. stupni:

1. v malých a veľkých obciach a v mestách so sriadeným magistrátom podžupan; 2. v mestách municipálnych mestská rada; na III. stupni: patričný minister (m. vnútra, orby, domobrany, obchodu).



ale peňažnou pokutou až po 600 korún a v páde neschopnosti platiť zátvorom (väzením) po 60 dní.

Pokuta má byť primeraná ku výške priestupku, a jej najvyšší stupeň môže byť použitý len v pádoch opätovných.

Peniaze za pokutu pripadajú pokladni tej obce, kde bol spáchaný priestupok, a majú byť obrátené na verejnozdravotné účele.

1. Miesto tretieho odstavca § 1. je smerodatným, § 23. čl. z. XX. 1901, dľa nehož polovica peňazi z pokút priestupkových pripadá obci (druhá polovica ministerstvu financií), a má byť vynaložená na chudinské účely.

#### § 8.

##### *Zhabanie, zničenie, zabavenie.*

Zdraviu škodlivé potraviny, nápoje a nádoby, taktiež zdraviu škodlivé alebo nebezpečné, také látky, prostriedky a výrobky, ku ktorých prechovávaní dotýčny oprávnený nie je, môžu byť pomimo v predošlom § vzpomenutej pokuty poličajne zhabané a zničené. Kedy má nastať zhabanie a zničenie, dopodrobne ustanoví statút, ktorý sa má vydať.

Jestli dotýční sú oprávneni vyrábať a prechovávať k účelom priemyselným a vedeckým vhodné látky, prostriedky a výrobky (vzdor tomu, že tieto sú zdraviu škodlivé), ale pri výrobe alebo odpredaji a prechovávaní za účelom zachovania zdravia úradne stanovené predpisy nie sú presne dodržiavané, prípustné je zabavenie.

Zabavenie trvá tak dlho, kým ochranné predpisy prísne sa nezachovávajú; v páde opakovania prípustné je zhabanie.

## Kapitola II.

### Opatrenie za účelom povznesenia a zachovania verejného zdravotníctva.

#### § 9.

##### *Odstránenie nepriaznivých úmrtných pomerov.*

Minister vnútra v krajoch, kde úmrtnosť — neepidemická — značne prevyšuje riadny pomer, a patričné municipium by za účelom odstránenia nerobilo úspešných opatrení, dá svojím poverenikom vyšetriť príčiny tejto okolnosti a nariadi prevádzať nutné opatrenia.

Na koľko by z týchto opatrení povstali náklady nemohly byť v celosti slušne vyvrhnuté na dotyčné obce alebo municipia: o jejich zapravení zo strany štátu učiní návrh zákonodárnemu sboru.

#### § 10.

##### *O udrzovaní čistoty povetria, pôdy, vody atd.*

Ohľadne čistoty povetria v miestach obydlených, vrchnosť naloží: odviešť alebo vysušiť zdraviu škodlivé bariny a močiare, zariadiť požiadavkám verejnezdravotným zodpovedajúci spôsob, kanalizácie, alebo učiniť iné v tomto ohľade osvedčené primerané opatrenia, taktiež vysadiť rastlinstvo.

Na koľko z tohoto povstali náklady by presahovali silu jednotlivých obcí, tu môžu zakročiť najprv v municipia, a keď by ani toto nevládalo hradíť náklady, u štátu o poskytnutie podpory.

Vrchnosť ďalej zabraňuje preplnenie menších bytov mnohými osobami a činí opatrenia za účelom udrzovania čistoty ulíc, námestí, obytných domov, škol, internátov, továrni, väzení, bitún-



kov, tak jako aj odstraňovania zvieracích zdochlín a odpadkov, slovom: môže i cestou donucovacou prevádzať odstraňovanie všetkého toho, čo znečisťuje po vzduchu, pôdu a vodu (na pr. konopné a lanové močidlá), a ustanovovať všetko to, čo verejné zdravotníctvo povznáša.

### § 11.

#### *Stavba obytných domov.*

Pri stavbe obytných domov musí byť venovaná pozornosť podmienkam verejnezdravotným.

Stavebný poriadok — čo sa týka novostavieb, stanoví so zreteľom na miestne pomery a verejnezdravotné ohľady cestou statútu po vypočutí zdravotnej komisie — municipium.

Povolenie ku obývaní miestnosti novostavieb, prestavieb dané môže byť v mestách len po náležitej prehliadke zdravotnopolicajnej.

Bezodkladné vyprázdenie obytných miestností, nebezpečných z verejnezdravotníckeho stanoviska, môže byť nariadené úradne.

Pred vstúpením do života tohoto zákona jestvujúce obytné miesta, stavby, jejích pozemné a podzemné príslušnosti, jestli zo zdravotného ohľadu sú závadnými, majú byť po úradnom upozornení behom jedného roku zdravotným ohľadom primerane majiteľom prestavené alebo jestli by sa prestavba účelne previesť nedala, obývanie zakázané a keď by i vtedy boli zdraviu škodlivými, majú sa cestou vyvlastnenia úplne odstrániť.

### § 12.

V predošlom §-e vzpomenuté vyvlastnenie z verejnezdravotných ohľadov prevádzať sa môže v celej krajine.

Ku vyvlastňovaciemu pokračovaniu majú sa použiť §§ 19, 20, 21, 22, čl. z VIII. 1872.

Pri takýchto vyvlastňovaciach rozhoduje v treťom stupni minister vnútra, appellácie proti rozhodnutiam nariadujúcim vyvlastnenie priemyslového závodu však po vypočutí ministra vnútra rozhoduje v treťom stupni minister obchodu.

Na miesto §§ 19—22 čl. z VIII. 1872 sú v platnosti §§ 36—39 čl. z XVII. 1884.

### § 13.

#### *Mäso.*

Zver, ktorá za účelom odpredaju v bitúnkoch a jatkách má byť porazená, musí prv zo zdravotného ohľadu byť prehliadnutá.

Jestli touto prehliadkou by vysvitlo, že mäso zvera, určené pre verejnú spotrebu, by bolo ľudskému zdraviu škodlivé, jeho porážka za vyš uvedeným účelom povolená byť nesmie.

Mimo tejto prehliadky na verejný trh uvedené mäso každého druhu musí byť po stránke zdravotnej tiež prehliadnuté.

V tomto páde za nezdravé uznané mäso podlieha pokračovaniu dľa § 8.

### § 14.

#### *Zákaz škodlivých potravín, nápojov, nádob.*

Odpredaj škodlivého ovocia, húb, taktiež jakýchkoľvek zkažených, falšovaných alebo so škodlivými látkami pomiešaných potravín a nápojov, taktiež výroba a užívanie zdraviu škodlivých nádob, služiacich ku zhotovovaniu a užívaniu týchto, je zakázaný.



## § 15.

*Dozor nad priemysel'nými (živnostenskými) obchodami.*

Vrchnosť dozerá, či stávajúce priemysel'né podniky neúčinkujú škodlivo na verejné zdravotníctvo.

Činí opatrenia za účelom odstranenia verejnému zdravotníctvu škodlivých a nebezpečných vlivov tých priemysel'ných podnikov a zamestnaní, ktoré nepatria pod priemyslový zákon z roku 1872 (1884).

Konečne činí opatrenia za tým účelom, aby pri väčších podnikoch a verejných stavbách zamestnaní robotníci tam, kde vlivom miestnych pomerov sami o umiestnenie sa nemôžu postarať, boli na účet dotyčného podniku alebo verejnej stavby nálezite umiestnení a v páde onemocnenia liečení.

## § 16.

*Dozor nad porodnicami, nálezencami a kojenkami.*

Súkromé a verejné porodnice, nálezince a kojenci podliehajú prísnemu vrchnostenskému a policajneléka'rskému dozoru.

## § 17.

*O vydávaní jedov a jedovatých látok. Odpredaj takýchto látok a liečiv zo strany obchodníkov.*

Lekárnici môžu vydávať jedy a jedovaté látky výlučne na leká'rsky predpis.

Predaj jedovatých látok a liečiv obchodníkami obmedzený je zvláštnými predpismi.

## § 18.

*Ochranné opatrenia proti nebezpečiu zo strany zvierat.*

Vrchnosť zakročuje, aby proti možným nebezpečiam zavineným tak domácimi, jako aj dravými zvieratmi byly činené cieľuprimerané opatrenia.

## Kapitola III.

**Opatrenia o defoch a školách.**

## § 19.

*Úradný dozor a opatrenie.*

Zdravotný stav detí náleží do oboru úradného dozoru a opatrenia.

## § 20.

*Povinné liečenie niže 7 ročných.*

Kdo je dľa zákona povolaný deti ošetrovať a opatrovať alebo sa na to podujal, povinný je defom do 7 rokov v páde onemocnenia bezodkladne príspeť leká'rskou pomocou.

Za toto liečenie možno žiadať len polovicu v § 48 uvedenej minimalnej taxy.

## § 21.

Zanedbanie v § 20. obsaženej povinnosti tam, kde v mieste alebo v zdravotnom obvode je leká'ár, tresce sa peňazňou pokutou do 20 korún, pripadne dvoj dňovým väzením. Tato pokuta nech je primeraná veľikosti priestupku, a jej najvyšší stupeň nech je použitý len v páde opätovnom.



## § 22.

*Liečebné trovy detí do 7 rokov.*

Liečebné trovy snáša ten, kto je povinný opatrovať; keď je tento alebo dieťa nemajetný lieči ho bezplatne obecný (obv.) lekár, kde obecného alebo obvod. lekára nie je a okresný je hatený, lieči ho však lekár, ktorý je nie povinný bezplatne liečiť, alebo dieťa je liečené mimo svojej obce, v páde nemajetnosti trovy snáša príslušná obec diefata.

## § 23.

*Oznámenie smrti neliečeného dieťaťa nižie 7ročného.*

Každý prehliadač mrtvol povinný je oznamiť prípad úmrtia neliečeného, nižie 7ročného dieťaťa obci, táto ale prvostupňovej zdravotnej vrchnosti.

## § 24.

Každý, kto mieni na svojom byte poduť plekanie kojence alebo opatrovanie nemlúvňat, povinný je svoj úmysel ohlásiť obecnému predstavenstvu; toto, keď po lekárskom prezkúmaní zdravotný stav kojnej a miestnosti, v ktorej má byť kojence alebo nemlúvňa umiestnené, vhodnými našlo, môže dať povolenie, v protivnom páde môže povolenie predbežne odopreť a záležitosť oznámi prvostupňovej zdravotnej vrchnosti za účelom vynesenia výroku.

## § 25.

Jedna žena nemôže poduť kojiti viac kojencov, jako jednoho.

Obecné predstavenstvo vedie soznam kojencov daných do kojenja.

Zaobchádzanie kojných, výživu a stav nemlúvňat častými prehliadkami stále kontrolujú v prvom rade úradní a obecní lekári, kde ale nie je obecného lekára, za tým účelom vyslaný člen alebo členovia obecného predstavenstva a svoje zkušnosti hlásia vrchnostiam.

## § 26.

*Používanie uspávajúcich alebo omamujúcich prostriedkov.*

Používanie uspávajúcich a omamujúcich prostriedkov, nakoľko nie je zločinom alebo prečinnom, má sa trestať v každom prípade peňažnou pokutou 10—40 korún, prípadne väzením do 4 dní.

## § 27.

*Verejnezdravotnícky dozor nad ľudovými školami.*

Ľudové školy v ohľade verejnezdravotníckom podliehajú dozoru municipia, municipium prevádza dozor pod vedením správneho výboru skrze svojich úradných lekárov a iných úradníkov.

## § 28.

*Vykázanie zo školy na nákazlivú nemoc chorých studujúcich a s nimi sa stýkajúcich; oznámenie epidemie.*

Studujúci, trpiaci na nákazlivú nemoc, majú byť od návštevy školy na tak dlho vylúčení, kým lekársnym svedoctvom nevykážu, že sú úplne vyliečení a nákazu neprenášajú.

## § 29.

Prípady nákazlivej nemoce, vyskytnuvšej sa v učebnej sieni, povinné je predstavenstvo učeb-



nej siene, pofažne učiteľ bez odkladu oznámif vrchnosti.

§ 30.

Jestli sa niekde vyskytujú prípady takej nákazlivej alebo epidemickej choroby, ktorá zdravie studujúcich vo veľkej miere ohrožuje, má sa to bez odkladu cestou administratívnej vrchnosti oznámif ministrovi vnútra a ministromi vyučovania a zároveň oznámif aj obecnstvu.

§ 31.

Po takomto úradnom oznámení povinní sú rodičia, a tútori všetkých tých žiakov, ktorí prišli do potyku s chorými na nákazlivú alebo epidemickú nemoc, zdržať od navštevy školy.

§ 32.

O tomto stave predstavenstvo školy má právo osobne sa presvedčiť, jako aj na nákazlivú nemoc podozrivých žiakov do učebnej siene len na základe dostatočného lekárskeho svedoctva pripustiť.

§ 33.

Jestli nákaza (infekcia) sa v samej učebnej sieni sta'a, alebo jestli medzi deťmi a mládežou hromadné prípady onemocnenia sa vyskytujú, učebná sieň môže byť administratívnu vrchnosťou zavretá až do úplneho vymizenia nemoci, o čom v každom páde má byť upovedomený minister vnútra a minister verejného vyučovania.

§ 34.

Tieto opatrenia po čas epidemie majú byť rozprestrené aj na všetky vyššie učelištia.

University a techniky môžu byť z týchto príčin zavreté ministrom vnútra na základe pre-

dostretia municipia po vyočutí ministra ver. vyučovania.

§ 35.

Prestúpenie týchto opatrení tresce sa dľa povahy prípadu pokutou do 200 korún, pripadne väzením do 20 dní.

Kapitola IV.

O štátnych trestniciach a väzeniach.

§ 36.

*Pôsobnosť dozoru a opatrení.*

Dozor nad trestnicami po stránke zdravotnej pripadá ministerstvu vnútra, činiť opatrenia ale ministerstvu spravodlnosti.

Dozor nad väzeniami pripadá tomu municipiu, na jehož území väzenie je, dozor prevádza municipium svojim úradným lekárom, popri vedení a kontrole správneho výboru, činiť opatrenia však pripadá kr. nadvládnemu, pofažne ministrovi spravodlnosti.

§ 37.

*Opatrenia po čas epidemie.*

Pri vypuknutí epidemie, riaditeľ štátnej trestnice, jakož aj väznice bezodkladu upovedomí o tom správny výbor municipia, ktorý bezodkladne vyšle tvár miesta hlavného župného lekára, alebo v páde jeho hatenia iného municipálneho lekára.

§ 38.

Nutné, policajne lekárske opatrenia v súhlase s riadateľom a lekárom dotyčnej trestnice alebo väznice majú sa stanovif a bezodkladne pre-



vádzať, o prípade jakož aj učinенých opatreniach má sa obsírne hlásiť ministrovi vnútra a spraviednosti.

V páde spornom rozhoduje mienka municipálneho hlavného lekára; proti čomu možno apellovať bez odkladného účinku na ministerstvo vnútra.

### Kapitola V.

#### Poskytovanie pomoci pri nehodách.

##### § 39.

Pri náhlych nehodách, jako aj pri zdánlivej smrti je povinnosťou každého, kdo skutkom alebo radou vie, prispieť pomocou.

##### § 40.

Všetci ti, ktorí následkom svojeho povolania častejšie sa dostanú do takej situácie, že pri nehodách môžu pomoc poskytnúť, jako ku pr.: matrózi, rybári, rušňo- a vlakovodiči, banici, policajti atď. majú byť poučovaní o spôsoboch poskytovania pomoci pro zdánlivej smrti a o vykonávaní pomoci.

##### § 41.

#### *Ochranné stanice. Poučovanie obecnstva.*

Vrchnosť čini opatrenia, aby

a) vo väčších mestách byly zaradené ochranné stanice, ktoré majú byť opatrené potrebnými zachrannými nástrojmi a liekami;

b) obecnstvo bolo populárnym poučovaním náležite poučené o záchrane a pomoci pri náhlych nehodách.

##### § 42.

#### *Způsob poučování; vyučování zdravotných predpisov.*

Poučovanie vzhľadom na postup uvedený v § 40. má byť prevádzané dotyčným podnikom alebo úradom, v pádoch v § 41. uvedených, ale nech sú vyučovaní dospelí.

Všetko toto a vôbec zo stanoviska verejného zdravotníctva pozoruhodné predpisy majú byť vyučované v školách ľudových.

Na to, aby sa takéto vyučovanie prevádzalo, dozerá zdravotné forum prvého stupňa.

### Kapitola VI.

#### Lekárska prax.

##### § 43.

#### *Oprávněnost prevázat lekársku prax.*

V Uhrách má právo prevádzať lekársku prax len ten, kto je opatrený lekárskeým diplomom vystaveným na území krajiny stávajúcou univerzitou. Ale na území krajiny dosaváď oprávnění lekáři v získaných právach i na ďalej sa ponechávajú.

##### § 44.

Na území Uhorska prevádzanie lekárskej praxe lekárom, ktorí lekárskeých diplomov obsiahli na cudzozemských univerzitách, nakoľko by medzinárodné úmluvy ináč neustanovovaly, dovolené je len po riadnej nostrifikácii.

Na koľko spadajú pod iný posudok diplomy vydané univerzitami kráľovství a krajín jeho Veličenstva a na koľko majú mať platnosti



v Uhrách: ustáli sa medzi oboma vládami na základe reciprocity.

§ 45.

Na cudzozemských univerzitách získaného titulu doktora medicíny, chirurgie alebo farmacie používať v krajine, môže vláda od prípadu na prípad povoliť i bez výš uvedených podmienok, to ale neopravňuje na území krajiny prevádzkať prax v dotyčnom obore.

§ 46.

*Usadenie sa lekára; preukázanie diplomu; poskytnutie prvej pomoci.*

Súkromý lekár, ktorý je oprávnený na území krajiny prax prevádzkať, môže sa kdekoľvek slobodne osadiť; povinný však je pred započatím praxe svoj diplom za účelom vprotokolovania a vyhlásenia patričnej administratívnej vrchnosti predostreť. Od predostrenia až kým vrchnosti neoznami, že prevádzanie svojej praxe zastavuje, povinný je v náhlom nebezpečenstve sa nachádzajúcim nemocným za honorár poskytnúť lekársku pomoc.

O zamestnávaní lekárov po čas epidemie rozhodujú §§ 84. a 85. tohoto zákona.

§ 47.

*Voľba spôsobu liečenia; kontrola lekára; lekárske omyly.*

Lekár, ktorý je oprávnený prevádzkať lekársku prax, nemôže byť obmedzovaný v používaní liečebných spôsobov, účinkovanie jeho stojí pod štátnym dozom a za spáchané lekárske omyly je zodpovedný.

§ 48.

*Lekársky honorár.*

Honorovanie súkromého lekára je závislé na vzájomnej dohode, tam kde niet dohody, vo sporných prípadoch po vyočutí znalcov, určí honorár súd najnižšiu sadzbu honorovania, vzhľadom na rôznosť pomerov v mestách a obciach stupňovite, pre celú zem ustáľuje minister vnútra.

Kapitola VII.

**Prax porodných pomočnic.**

§ 49.

Každá osoba, ktorá jakýmkoľvek právom až po vyhlásenie tohoto zákona prevádzala babickú prax, je oprávnená prevádzkať túto prax i na ďalej.

Neoprávnené, pri tom však porodnú prax prevádzajúce osoby povinné sú behom jedného roka nadobudnúť si oprávnenia níž uvedeným spôsobom.

§ 50.

Od terajška ku vykonávaniu babickej praxe, bude len pripustená len tá osoba, ktorá má porodnícky diplom platný na území krajiny, alebo dokument spôsobilosti vystavený hlavným župným lekárom.

Riadny diplom si zaopatriť povinná je tá osoba, ktorá bydlí na vzdialenosti 75 km nepresahujúcej od niektorej university, alebo babickej školy, bydlíaca vo vzdialenosti presahujúcej 75 km dotiaľ, pokiaľ nebude postavený dostatočný počet babských škôl v zemi, žiadanú oprávnenosť ku prevádzaniu porodnickej praxe



môže si zadovážiť i preukazom spôsobilosti vy-  
staveným hl. župným lekárom.

Avšak takáto porodnia pomocnica vtedy, keď  
sa v tom samom mieste trva'le osadí baba di-  
plomovaná, nesmie prax prevádzať, ak by len  
behom 2 rokov riadny diplom si nezaopatřila.

#### § 51.

*Spôsobilosť pre municipálnu a obecnú babu.*

V municipálnej porodnej službe môže byť  
zamestnaná len riadnym diplomom opatřená  
porodnia pomocnica.

Pri zaplňovaní staníc obecných porodných  
pomocníc prednosť majú riadne diplomované  
porodnie pomocnice.

### Kapitola VIII.

#### Mastičkárstvo.

#### § 52.

*Pojem a zákaz fušerstva.*

Dľa ustanovení VI. kapitoly prítomného zá-  
kona osobám neoprávneným prevádzať lekár-  
sku prax nemocných výdelečne liečiť a za plat  
im lieky predpisovať je zakázané.

#### § 53.

*O tajných liekoch.*

Výroba a odpredaj liekov neznámej skladby  
za účelom používania je bez predchádzajúceho  
povolenia ministra vnútra, zak'adajúceho sa na  
mienke odbornej, každému zakázané.

#### § 54.

Na výrobu liekov alebo prostriedkov proti  
chorobám, ďalej na také objavy, vynálezy alebo

opravy, ktorých upotrebovanie z ohľadov ve-  
rejne zdravotných nie je prípustné, výsady sa  
nevydá.

#### § 55.

*Povolovanie spôsobe' liečenia.*

Ohľadne zkúmania spôsobu liečenia a liečiv  
navrhovaných proti určitým nemociam, a o-  
hľadne povolovania ich dľa výsledku upotrebiť  
čini opatřenia po vypočutí odborných znalcov,  
minister vnútra.

### Kapitola IX.

#### Nemocnice a liečebné ústavy.

#### § 56.

Verejné a súkromé nemocnice a liečebné  
ústavy môžu byť postavené len na základe po-  
volenia ministra vnútra po vypočutí dotyčného  
municipia.

#### § 57.

Nemocnice alebo liečebné ústavy, ktoré sú  
opatrené riadnou správou, a tak zariadené, že  
pomimo miestnym požiadavkom vyhovujú prí-  
padne aj okoliu a spôsobilými sú ešte prijať pri-  
merané množstvo cudzích príslušníkov, môžu  
dostať charakter verejných nemocníc.

#### § 58.

*Povinnosť prijímať nemocných.*

Takýmto charakterom opatrené nemocnice po-  
vinné sú prijať bez rozdielu osôh každého pri-  
hláseného nemocného, či je miestny, alebo cudzí  
príslušník, uhor alebo cudzinec, za účelom oše-  
trovania a liečenia, pokiaľ stačia lúžka.



## § 59.

Nemocnice a liečebné ústavy, ktoré nemajú charakteru verejnosti povinné sú prijímať len takých nemocných, pre jakých byly zariadené a nemôžu byť nútené prijímať cudzieh nemocných, výmúe prípadov nebezpečenstva života.

## § 60.

*Dozor.*

Štátné nemocnice a liečebné ústavy stoja pod bezprostredným dozorom a pod správou ministra vnútra.

Takéto nemocnice a liečebné ústavy — výmúe budopeštianských — kedykoľvek môžu byť prezkúmané hlavným županom po stránke čistoty, hospodárenia a pokladnice.

Nad každou inou verejnou a súkromou nemocnicou a liečebným ústavom prevádza bezprostredný dozor dotyčné municipium cestou administratívneho výboru.

## § 61.

*Denný liečebný poplatok.*

Denné liečebné poplatky v štátnych a verejných nemocniciach a liečebných ústavoch, v posledných po vypočutí municipia, ustaluje minister vnútra.

Liečebné poplatky môžu byť pravidelne len na zaokrývanie bežných výdavkov upotrebené.

Súkromé nemocnice a liečebné ústavy sami si ustalujú liečebné poplatky, ktoré oznámia municipiu.

## § 62.

*Nemocniční lekári a ošetrovatelia.*

Každá verejná a súkromá nemocnica a liečeb-

ný ústav musí mať primeraný počet lekárov a ošetrovateľov.

## § 63.

*Kvalifikácia nemocničných lekárov.*

Hlavnými nemocničnými lekármi môžu byť len takí med. doktori, ktorí sa môžu preukázať najmenej dvojročnou lekárskou praxou.

Vykázanie praxe, operačnej kvalifikácie, taktiež klinickej asistenčnej služby, zabezpečuje uchádzajúcemu sa prednosť nad inými.

Nemocničným sekundárnym lekárom môže byť každý MUDr., ktorý má na území krajiny platný diplom.

## § 64.

*Služobný pomer v štátnych ústavoch.*

Vo štátnych nemocniciach o liečebných ústavoch lekárov a uradníkov vymenuje minister vnútra.

## § 65.

Riaditelia, primári a ostatní trvale zamestnaní uradníci štátnych nemocničných a liečebných ústavov sú štátnymi uradníkmi, jako takí majú nárok na penziu, a podliehajú všeobecným predpisom, platným voči štátnym uradníkom. Sekundárni lekári štátnych ústavov nie sú zamestnaní trvale, ale pravidelne dva roky.

## § 66.

*Služobný pomer v municipálnej nemocnici.*

V nemocniciach tvoriacich vlastnosť municipii, hlavného riadiaceho lekára, po vypočutí municipálnej zdravotnej komisie, vymenuje hl. župan, pomocný personál, ktorý vedie hospodárske záležitosti nemocnice vymenuje ale pod-



župan, potažne mešťanosta, konečne ostatný lekársky personal po vypočutí hl. riadiaceho lekára vymenuje hl. župan.

Za úče'om dosiahnutia liečebných výsledkov v dostatočnom počte najmutý ošetrovací a služobný personal najíma a prepúšťa riadiaci hlavný lekár.

§ 67.

*Služobný pomer vo verejnej nemocnici.*

Jestli súkromá osoba, spoločnosť alebo korporácia vo vlastnom vedení vydržuje verejnú nemocnicu, ona sama vymenuje lekársky personal, a'le vymenovanie je povinná ohlasit' hl. županovi, ktorý len v páde nedostatku zákonom primeranej kvalifikácie alebo z mravných dôvodov môže činiť proti vymenovaniu námietky, nad ktorými konečne rozhoduje minister vnútra.

Jestli však takáto osoba, spoločnosť alebo korporácia nie sama riadi verejnú nemocnicu, na jej predostretie vymenovanie prevedie h'avný župan.

§ 68.

*Služobný pomer v obecných nemocniciach.*

V obecných nemocniciach vymenuje podžupan lekársky personal po vypočutí mienky' obecného zdravotného výboru.

§ 69.

*Disciplinárne záležitosti.*

Úrad zamestnaného nemocničného personálu vo smysle §§ 66. a 68. je stály, v disciplinárnom ohľade padá pod to samé pokračovanie, jaké je platné pre municipálnych a obecných iných úradníkov.

§ 70.

*Zaplnenie.*

Lekárske stanice v štátnych, municipálnych a obecných nemocniciach a liečebných ústavoch zaplňujú sa verejným súbehom.

§ 71.

*O umiestnení duševne chorých.*

Všetcia vyliciteľní a neyliciteľní duševne chorí, ktorí ohrožujú verejnú bezpečnosť, majú byť za účelom liečenia a zaopatrenia umiestnení v blázinci.

Oproti tomu, nie nebezpeční, nevyliciteľní duševne chorí, ďalej neškodní slaboduchí, blbí a poloblbí, majú byť vydržiavani v páde jejích nemajetnosti, nakoľko jejích príbuzní majú majetck, na farchu týchto, inak ale na farchu príslušnej obce.

§ 72.

*Prijatie duševne chorých do ústavov a jejích vyšetovanie.*

K tomu, aby niekdo za účelom liečenia a ošetrovania mohol byť prijatý do blázincea, žiada sa vysvedčenie vrchnostenského lekára a jestli mal ošetrovacieho lekára, tohočo vysvedčenie toho smyslu, že dotyčný trpí psychosou.

§ 73.

V štátnych b'ázinceoch má byť zavedený systém pozorovací.

Dľa tohoto každý do blázincea prišlý nemocný len dočasne môže byť prijatý a duševný jeho stav pečlive má byť pozorovaný.

Len, keď pozorovaním nadobudlo sa toho presvedčenia, že osoba dotyčná neomylné trpí psy-



chosou, príjme sa definitívne, pod osobnou zodpovednosťou riaditeľa ústavu.

Riaditeľ ústavu povinný je bezodkladne sdeliť príslušnému súdu nemocného nálež a lekársku mienku o definitívne prijatom duševne chorom.

Do súkromných blázincov a na psychiatrické oddelenie nemocníc duševne chorí definitívne len vtedy môžu byť prijatí, keď jejích duševnú nemoc príslušný súd zistil, za ktorým účelom nemocní príšli musejú byť bezodkladne súdu ohlásení.

#### § 74.

Keď by zo strany príbuzných pochybnosť povstala v tom smere, či umiestnená osoba skutočne trpí na psychosu, majú dovoleno po tú dobu, v ktorej sa dotýčený nemocný súdne za duševne chorého vyhlási, jeho duševný stav dať prezkúmať na svoj náklad lekárskymi znalcami.

Znalci ale len z lekárskeho sboru univerzitných profesorov alebo z členov zemskej zdravotnej rady môžu byť volení.

#### § 75.

Obmedzovania osobnej slobody a donucovacie prostriedky voči duševne chorým môžu byť použité len v nutnosti za účelom bezpečnosti nemocného samého alebo osôb iných a výlučne na lekársky predpis, pominutím nutnosti však majú byť bezodkladne zrušené.

#### § 76.

##### *Prepustenie z ústavu.*

Osoby vyliečené, taktiež osoby, o ktorých sa

pozorovaním nedokázalo, že by boli duševne nemocnými, majú byť hneď prepustené.

#### § 77.

##### *Železničné a plavebné verejné zdravotníctvo.*

Všetky tie opatrenia, ktoré sa vyžadujú ku možnému zabezpečeniu zdravia personálu a delníctva zamestnaného u všetkých dráh zeme a u všetkých možných v zemi komunikujúcich plavidiel, ďalej v továrňach a uho'ných doloch, prináležajúcich týmto komunikačným ústavom, taktiež ktoré sa vyžadujú ku možnému zabezpečeniu zdravia delníctva pracujúceho pri stavbe dráh, zvlášte ale cestujúcich, stanoví po vy počutí dotýčených podnikov ministerstvo.

#### § 78.

Verejné zdravotníctvo dráh a plavby podlieha dozoru štátnému.

Tento hlavný dozor vzťahuje sa zvlášte na zásoby liekov, chirurgických obväzov, a iných lekárskejších prístrojov a nástrojov potrebných pri hromadných úrazoch vyskytnuvších sa v prípadných nešťastiach; ďalej na presné dodržovanie zdravotných predpisov, vydaných pre tieto komunikačné podniky; na zamestnávanie lekárov v potrebnom počte; na nutné umiestnenie delníctva zamestnaného jak pri premávke, tak i pri stavbách dráh, na zaistenie ošetrovania v páde jejích onemocnenia; konečne na spôsob prevádzania potrebných ochranných opatrení po čas epidemii.

#### § 79.

Prevádzanie tohoto štátneho hlavného dozoru, jako aj zovrubne upravenie verejného



zdravotníctva a plavby sveruje sa ministromi vnútra a premávky.

## Kapitola XII.

### Epidemie a infekcie.

#### § 80.

##### *Povinnosť hlásenia.*

Jakonáhle niekde súčasne onemocnie viacej osôb tou samou nemocou, alebo jestli sa objavia prípady infekčných onemocnení, povinnosťou obecného predstavenstva je toto hned oznámiť, vo verejnezdravotných záležitostiach prvostupňovej vrchnosti, ktorá o tom upovedomí municipium.

Činiť toto oznámenie povinné je nielen predstavenstvo, ale aj lekári, duchovní a učitelia, vôbec všetci tí, ktorí vedia o prípadoch takéhoto onemocnenia.

#### § 81.

##### *Povinnosti municipia v páde epidemie.*

Municipium konstatuje epidemiu a za účelom potlačenia potažne zamedzenia epidemie čini opatrenia, aby ochranný a liečebný postup stanovený občas vydávanými epidemickými predpismi bol presne prevádzaný. Ďalej stará sa, na koľko toho vyžaduje potreba, o získanie nemocničných miestností pre nemocných následkom epidemie onemocnelých, o dostatočnú lekársku pomoc, zaopatrí nutné zásoby liečiv, stará sa o zadováženie ošetrovacieho personálu a jeho výcvik, prevádza izolacie nemocných od zdravých, zásobuje núdznych, prevádza desinfekcie, stará sa o presné prevádzanie verejnej čistoty a trhovej polície, taktiež dľa možnosti

o odstránenie závad napomáhajúcich rozširovanie epidemie. Konečne čini opatrenie za účelom predostretia statistických dát o stave a rozsahu epidemie, jakož aj za účelom periodických a konečných hlásení, vzťahujúcich sa na vznik, povahu, priebeh, trvanie atď. epidemie.

Municipia majú v takovýchto pádoch infekčné nemocnice, potažne nemocničné oddelenia zariadiť.

#### § 82.

##### *Povinné a nútené liečenie.*

Hlava rodiny, primyseľník, továrnik alebo majiteľ baní, povinní sú, keď v jeho rodine, medzi domácimi, pomocníkami, učňami, potažne delníkmi infekčné alebo epidemické onemocnie sa vyskytne, už pred uskutočnením úradného opatrenia postarať sa o poskytnutie bezodkladnej lekárskej pomoci dotyčným nemocným.

Pri infekčných epidemiách dľa potreby môže byť nútené liečenie aj nariadené.

#### § 83.

##### *Karanténa a uzavretie hraníc na suchej zemi.*

Karanténa a uzavretie hraníc na suchej zemi po čas epidemie môže byť jak pre cestujúcich, tak aj zásielky nariadená výlučne na základe zmocnenia vládou.

#### § 84.

Na koľko vrchnostenský, obecný, erární a stále zamestnaní lekári by nedostačovali ku liečeniu v epidemii onemocnelých, vrchnosť môže vyslať primerane honorovaných epidemických lekárov.

Praktický lekár je povinný prijať vyslanie na území svojho riadneho účinkovania; na



územie mimo tohoto však len so svojim súhlasom.

§ 85.

*Povinnosti súkromného prakt. lekára.*

Každý vrchnostenský a každý prax prevádzajúci súkromný lekár, povinný je po čas epidemie plniť od vrchností obdržané nariadenia, ktoré sa vzťahujú na záležitosť epidemie.

Tyto nariadenia nemôžu stáť v protive ustanoveniam § 47.

Nemôže odmietnuť prvej lekárskej pomoci, ktorú žiada onemocnelý následkom epidemie, taktiež v tom páde, keď v mieste neprevádza praxe žiadny iný lekár, povinný je prevziať aj ďalšie liečenie.

§ 86.

*Odbytné zomrelým vo službe epidemickej.*

Vdovy a siroty v službách štátu alebo nejakej verejnej základiny trvale zamestnaných lekárov, chirurgov a ošetrovateľov, o ktorých manželov, poťažne otcov náležite je preukázané, že jejích smrť zavinená bola zamestnaním pri epidemii, majú na penziu a výchovný doplnok aj vtedy nárok, keď zomrelý nedoplnil 10 rokov služby.

§ 87.

Vdovy a siroty municipálnych, obecných a súkromných lekárov, ranhojičov a ošetrovateľov, ktorých manželovia poťažne otcovia zamestnaní boli následkom vyzvania vrchností v epidemii a o ktorých je dokázané, že jejích úmrtie zavinené bolo zamestnaním v epidemii, tiež si môžu činiť nárok na penziu, zaopatrenie a výchovnú výpomoc, a sice vdovy a siroty po lekároch a ranhojičoch, na koľko jejích mužovia, poťažne otcovia

nemali vyššieho platu, majú nárok na taký obnos, jako vdovy a siroty po štátnych úradníkoch, ktorých mužovia, poťažne otcovia stáli v 1000 zl. platebnej triede; vdovy a siroty ošetrovateľov ale na taký obnos, jaký majú vdovy a siroty po ošetrovateľoch zamestnaných v štátnych ústavoch.

Takáto penzia a výchovná výpomoc, na koľko municipium nemá penzijnej základiny, hrađená je erárom.

§ 88.

Náležitosti vdov a sirot po lekároch, ranhojičoch a ošetrovateľoch, ktorí stoja v službách verejnej peňažnej základiny, majú byť zaokryté z dotýčnej peňažnej základiny, keď pomreli vo vlastnej službe; zo štátnej ale pokladnice, keď pomreli mimo vlastnej služby.

§ 89.

*Nútené liečenie nákazlivých nemocí.*

Vrchnosť čini opatrenia, aby pri hromadnom vyskytovaní sa nákazlivých nemocí včetně syphilis, osoby na ne onemocnelé boli liečené.

Syphilitikovia, ktorých liečenie doma z príčin majetkových alebo následkom domácich pomerov, je neprevediteľné, môžu byť dopravení do najbližšej civilnej, a v nedostatku takej, aj do vojenskej nemocnice, v ktorej môžu byť zadržaní až do úplného vyličenia.

§ 90.

*Nemocnica pre onemocnelých na syphilis.*

V kraji, kde medzi obyvateľstvom je syphilis v takej miere rozšírený, že stávajúce riadne vrchnostenské ochranné a liečebné opatrenia neukazujú sa dostatočnými a aj nemocnica je da-



leko, tam dľa možnosti v centru nakazeného kraja môžu byť postavené na útraty štátu núdzové nemocnice.

Tieto nemocnice sú zariadené len na dobu trvania epidemie a po jej zániku sa zrušia.

#### § 91.

##### *Prostitúcia.*

Prostitúcia, na koľko vzťahuje sa na verejné zdravotníctvo, upravuje sa nariadením.

### XIII. kapitola.

#### Ochranné očkovanie.

#### § 92.

##### *Vykonávanie očkovania.*

Záležitosť očkovania je štátnou inštitúciou; vrchnosť na základe platných predpisov čini opatrenia, aby sa očkovanie pri ustanovení potrebnej výpomoci bezvadne prevádzalo.

#### § 93.

Ochranné očkovanie, prípadne revaccinácia dospelých vykonáva sa každoročne vo všetkých obciach.

Rodičia a poručníci, vôbec jedon každý, kdo je povinný pečovať o deti, povinní sú dať deti v prvom roku života, nakoľko neprestáli pravé neštovice, zaočkovať.

V jakej miere môže byť odďalované očkovanie jednotlivých osob posúdi lekár.

#### § 94.

##### *Oprávnenie očkovať.*

Očkovať je oprávnený len lekár, ktorého lekársky diplom je platný na území zeme.

#### § 95.

##### *Predpisy pri očkovaní; zodpovednosť očkujúceho lekára.*

Nutná pozornosť pri výkonoch očkovania, sbieraní a opatrovaní očkovacej látky má byť pod pokutou 1—10 zlatých, prípadneho väzenia do dvoch dní presne zachovávaná.

#### § 96.

Jestli následkom očkovania vinou očkujúceho lekára zaočkovanému by boly zdraviu škodlivé následky alebo nebezpečie privedené, po odbornom konstatovaní prípadu má miesto trestné riadenie.

#### § 97.

Očkujúci lekári, vyjímajúc osobitne honorovaných, za zdarné očkovanie dostávajú od štátu odmenu.

#### § 98.

Povoz pre očkujúcich lekárov má in natura ustanoviť alebo vymeniť obec.

#### § 99.

Minister vnútra čini opatrenia, aby sa prevádzalo stále opatrovanie očkovacej látky a ktorá dľa potreby nech je bezplatne verejným ústavom a úradným lekárom dodaná.

### XIV. kapitola.

#### Liečebné lázne a minerálne vody.

#### § 100.

##### *Liečebné lázne. Ustanovenie lázenského lekára.*

Za liečebné lázne sú považované:

a) minerálne lázne, o ktorých jednotlivých



minerálnych prameňoch po prevedenej chemickej analýzy na základe odbornej mienky sa preukáže, že jejich minerálnych vod proti dôležitejším nemociam s úspechom možno používať.

b) Vodové lázne, ktoré sú zásobené dostatočným množstvom čistej a osviežujúcej pramenitej vody.

Všetky liečebné lázne musia byť opatrené zdraviu a požiadavkam pohodlia zodpovedajúcim lázeňským a obytným domom, lázeňskými štatútami, po čas lázeňskej sezóny stálym lázeňským lekárom a lekárňou, ďalej je potrebné, aby liečebné pramene chránené boli pred škodlivými vlivmi atmosférickými a pred každým jakýmkoľvek zanečistením; konečne aby bolo postarané o zásobení nemocných zdravým pokrmom, jako aj o zabezpečení kludu a pohodiia.

Vymenovanie lázeňského lekára nech je oznámené hlavnému županovi, ktorý len pre nedostatok zákonom predpísanej kvalifikácie alebo z dôvodov mravných môže činiť námietku, v ktorom prípade právoplatne rozhoduje minister vnútra.

#### § 101.

*Povolenie pomenovania »lázeňské miesto«.*

Povolenie ku pomenovaniu lázeňským miestom, po dokumntárnom preukázaní, že je vyhoveno požiadavkám vypočítaným v predošlom §, udeľuje po vypočutí municipia, minister vnútra.

V takýchto lázeňských miestach majú byť teple a povetnostné pomery po čas sezony presne zaznačované.

#### § 102.

*Pošta, telegraf, cesty.*

Za účelom povznesenia liečebných lázni ministerstvo pečuje o žiaducné zariadenie poštových

a telegrafných stanic, vrchnosť ale o riadne udrzovanie ciest vedúcich do liečebných lázni.

#### § 103.

V lázeňských miestach novostavby sú 20 rokov dane prosté.

#### § 104.

Vo všetkých lázeňských miestach majú byť lázeňské domy, jako aj obytné a vedľajšie miestnosti udrzované v poriadku a majú zodpovedať podmienkam verejne zdravotným.

V páde opätovaného opomenutia minister môže po vypočutí municipia nariadiť zavretie lázni.

#### § 105.

*Liečebný poplatok, lázeňské fondy.*

Vrchnosťou môže byť povolené vyberanie liečebných poplatkov a tvorenie liečebných základín.

Pod týmto titulom sossbieraný obnos môže byť použitý ku povzneseniu lázni.

#### § 106.

*Dozor. Oslobodenie nemajetných od poplatku.*

Dozor nad láznami vedie to municipium na území ktorého sa nachádzajú.

Municipium pečuje, aby nemajetní boli dľa možnosti účastní bezplatného užívania lázni a minerálnych prameňov.

#### § 107.

*Minerálne vody.*

Naplnianie, uschovanie a odpredaj minerálnych vod upravuje sa cestou nariadovaciou



## § 108.

*Umelé minerálne vody.*

Umelé minerálne vody môžu byť vyrábané len po vrchnostenskom dovolení, pod dozorom diplomovaného chemika alebo lekárnika.

## XV. kapitola.

**Postup pri mrtvolách, o pohrebniectve a o pohrebištiach.**

## § 109.

*Zisťovanie príčiny smrti.*

V páde smrti má byť zistené:

- a) či smrť skutočne nastala?
- b) či smrť je nie privedená nejakým trestným činom?

Vobec má byť všetko zariadené, čoho vyžaduje zachovanie verejného zdravotníctva.

## § 110.

*Prehliadky mrtvol.*

Nastalú smrť dokazujúca odborná prehliadka mrtvol na celú zem záväzne sa nariaďuje a nikdo nesmie byť pochovaný prv nežli sa úradne stanovený prehliadač mrtvol písomne nevyjadrí.

Podrobná úprava prehliadky mrtvol prevedie sa cestou nariaďovaciou.

Pohreb mimo prípadov v úprave uvedených, pred uplynutím 48 hodín po nastalej smrti, je zakázaný.

## § 111.

*Policajne lekárska pytvá.*

Policajne lekárske pytvy majú byť prevedené:

- a) na nalezenných mrtvolách;

b) za účelom zistenia diagnosy infekčných alebo epidemických nemocí;

c) keď to vrchnosť z verejných ohľadov za potrebné uzná.

## § 112.

*Nemocničná pytvá.*

Mrtvoly zomrelých v nemocniciach a verejných liečebných ústavoch, keď boly ošetrovaní na verejné útraty, alebo keď jejích spolupatriaci neprekážajú, môžu byť pytvaní za účelom vedeckým.

## § 113.

*Povinnosť pochovávanie.*

Každého zomrelého treba pochovať v dobe určenej zákonom alebo predpisami z pravidla na území tej obce, v ktorej smrť nastala.

## § 114.

Jestli ku tomu povinní príbuzní, korporácie alebo jednotlivci mrtvolu riadnym spôsobom v predpisanej dobe nepochovajú, povinné je obecné prestavenstvo dať pochovať na náklad dotyčného.

V páde úplnej nemajetnosti a keď pochovať povinných príbuzných, korporácií alebo jednotlivcov niet, aj pohrebné náklady v prvom rade pripadajú o chudobu pečujúcej obci.

## § 115.

Zodpovedný cirkevný orgán prekážajúci pochovávanie v dobe predpisanej, má byť vziať na prísnu zodpovednosť.



## § 116.

*Pohrebište.*

Každá obec je povinná vydržovať miestným populačným a zdravotným požiadavkám primerane, náležite zariadené obecné pohrebište. Vyňatie od tejto povinnosti je prípustná len v tom prípade, keď v obci existuje jedno alebo viac náboženských a'le takých pohrebišť, v ktorých sloboda pohrebovania je zabezpečená.

## § 117.

Zariadenie, rozširovanie alebo zrušenie pohrebišť, jejich vzdialenosť od obytných domov, poloha, ohradenie a vysádzanie stromov, konečne veľkosť, hĺbka a vzájomná vzdialenosť hrobov, dľa rôznosti miestnych pomerov a povahy pody — v rámci tohoto zákona — upravuje sa cestou nariadenia.

## § 118.

*Zastavenie opustených pohrebišť. Otvorenie hrobu a hrobky; exhumácia.*

Zastavenie opustených pohrebišť je prípustné len o 30 rokov po poslednom pohrebe.

Otvorenie hrobov a hrobiek, jako aj exhumácia deje sa výlučne na základe vrchnostenského povolenia pri prísnom zachovávaní predpísaného verejne zdravotného postupu cestou nariadenia.

## § 119.

*Hrobka.*

Hrobky na pohrebištiach môžu byť stavané výlučne s povolením vrchnosti. V povolení musia byť obsažené ochranné pri stavbe nutné zdravotné predpisy, jako aj podrobný popis po-

stupu, ktorého je treba zachovávať pri každom jednotlivom pohrebe.

## § 120.

*Pochovávanie v kostole, pri kostole a na súkromnom pozemku.*

Pochovávať v nových kostoloch, postavených vnútri alebo na periferiach miest a obcí, môže byť povolené len za splnenia v § 119 vzpomenutých podmienok.

Pri kostoloch novostavaných na vnútorných pozemkoch miest, pohrebišťa nemožu byť zakladané.

## § 121.

Pochovávanie do už jestvujúcich kostolov a pri nich sa nachodiacich hřbitovov v mestách a obciach, v ktorých pochovávanie toto až dosiaľ skutčne bo'lo vo zvyku, nabuduce môže sa stať s povolením vrchnostenským, len v tom prípade, keď pochovanie môže byť prevedené pri presnom dodržaní verejne zdravotných ohľadov.

To patí aj o takých rodinných hřbitovoch a hrobkách, ktoré sa majú stavať alebo sú už postavené mimo riadneho hřbitova, na súkromnom pozemku.

## § 122.

*Miestne zdravotne-policačné opatrenia.*

Tie zdravotne policačné opatrenia, ktoré sú podmienené miestnymi pomermi, sú predmetom statutarneho práva obecného alebo municipálneho v rámci tohoto zákona a jeho v.ádných nariadení.



## § 123.

*Prevážanie mrtvol.*

Prevážať mrtvoly možno len s vrchnostenským povolením za stávajúcich sem sa vzťahujúcich ochranných predpisov.

Postup ohľadne mrtvol, ktoré sa dopravujú do druhého štátu jeho veličenstva, do štátov zahraničných, alebo opačne odtiaľ sem, upravený je stávajúcimi alebo z prípadu na prípad uzavrenými smluvami.

## XVI. kapitola.

## Lekárnictvo.

## § 124.

*Štátny dozor.*

Lekárnictvo, ako verejne zdravotná ustanovenie, je pod dozorom štátu.

Štát dozerá na nasledujúce:

- a) na vedeckú kvalifikáciu lekárnického personálu;
- b) na dodržiavanie štátom ustanovených taríf a) na spravovanie lekární;
- c) na zariadenie a vypravenie žiaducích miestností;
- d) na správnosť vedenia kníh, ustanovených v pravidlách o lekárnictve.

## § 125.

*Manipulácia lekárni.*

Lekárnici sú povinní presne dodržiavať existujúce zákony a pravidlá o lekárnictve.

Majiteľ a manipulants lekárne je zodpovedný pod trestom uloženým v § 7. za pôsobenie v le-

kárnickom oboru nediplomovaného vypomočného personálu, za dobrú jakosť liekov, ich čistotu a správne ich vydávanie.

Diplomovaní pomocníci sú zodpovední za svoje posobenie v prvom rade sami.

Pomer majiteľov lekárni ku manipulantom má byť ustálený cestou súkromej smluvy.

Jestli je niektorá lekárňa nesprávne proti pravidlám manipulovaná, v tom prípade muni-  
cipálna vrchnosť ustanoví pro lekárňu manipulantu, počažne nového manipulantu.

## § 126.

*Odpredaj liekov.*

Vydávať lieky v dávkach požadovaných cieľom liečenia sú oprávnení jedine diplomovaní majitelia lekárni alebo ich splnomocnení diplomovaní manipulanti, ďalej lekári oprávnení mať príručnú lekárňu a ohľadom zvierat zverolekári.

Homeopatickí lekári sú povinní pôvodný materiál liekov a pôvodné roztoky predpisovať a dávať donášať tiež z riadnych lekárni, ale chorým môžu ich sami bezplatne vydať homeopatický zredený alebo rozmelený. V tomto prípade sú povinní označiť meno lieku a stupeň zredenia na lahvičku liek obsahujúcu, a sice lebo na nádobu samú, alebo na papier.

## § 127.

*Úver. Knihy.*

Lekárnik je povinný dať na úver len v prípade súrneho nebezpečia a toto sa deje na potvrdenie ordinujúceho lekára.

Riadne vedené a náležite okolokované obchodné knihy lekárnikov majú podobnú dokazujúcu moc jako ostatné obchodné knihy.



## § 128.

Lekárne ako zdravotné ústavy postavené lekárnickými odbornými zmlcami na základe štátnej koncessie, ako také nespádajú do rady živnostenských obchodov, následkom čoho lekárnici nemôžu byť nutení, aby platili poplatky do živnostenskej komory.

## § 129.

*Diplómy lekárnikov.*

Lekárňu môže len ten manipulovať, kto má lekárnicko-doktorský alebo lekárnicko-magisterský dip'om, ktorý je platný na území štátu.

Platnosť dip'ómov sa určuje podľa predpisov v §§ 43., 44. a 45. obsažených.

## § 130.

*Radikované lekárne.*

Lekárne radikované môžu byť ako dosiaľ tak aj na budúce slobodne predané, zdedené alebo odkázané slovom, môžu byť predmetom smluv súkromoprávných a prenášiek dľa platných pravidiel.

## § 131.

*Lekárne s právom osobným.*

Osobné obchodné právo lekárne je viazané k osobe toho, kto má lekárnickú koncessiu. Takéto právo sa nedá ani predať, ani odkázať. A prenášku, ale tiež len s právom osobným so zreteľom na § 129. povoluje minister vnútra.

Povolenie môže byť odoprené len keď chýbajú zákonné podmienky alebo v prípade dokázanej mravnej nespoľahlivosti.

## § 132.

Keď lekárnik zomre, užitek osobnej lekárnicekej koncessie pripadá vdove. Jestli sa vдова za doby maloletia detí znovu vydá, alebo umre, tak prejde užitek koncessie na deti až do doby kým budú plnoleté.

Tak vдова, jako aj poručník maloletých detí (tento posledný po vypočítaní sirotskej vrchlosti) povinní sú držať dľa § 129. diplomovaného manipulantu.

## § 133.

Právo na radikované lekárne sa viacej udeľovať nemôže.

## § 134.

Postavenie novej lekárne po vypočítaní municipia povoluje minister vnútra.

O postavenie novej lekárne môže žiadať:

a) niektorá obec;

b) diplomovaný lekárnik — v tomto prípade má byť vypočítaná mienka patričnej obce.

Povolenie môže byť len vtedy odopreté, jestli sa náležite dokáže, že z ohľadu na počet obyvateľstva, na lekárne, ktoré sú už tam, na miestne pomery, je zrejmé, že je nová lekáreň tak zbytočná, že by znebezpečovala existenciu všetkých takto rozmnožených lekární.

Jestli v prípade punktu a) bola vyslovená možnosť postaviť lekárnú, ohľadom toho, že komu má byť povolené právo postavenia lekárne v obci, rozhodne administratívny výbor a oznámi to ministru vnútra po predchádzajúcom konkurse, ktorý má publikovať prvý úradník municipia, a po vypočítaní interesovanej obce.





## § 135.

Filiálne a domáce lekárne povoľuje minister vnútra dľa potreby a po vypočítaní municipia, a majú zaniknúť, keď zanikne potreba alebo postavením riadných lekární.

Tam kde niet lekárne, môže prvý úradník municipia opraviť lekárov, aby si držali príručné lekárne, povinní sú ale prispôsobovať sa dotýčným pravidlám.

Každé takéto definitívne povolenie má byť oznámené ministrovi vnútra.

## § 136.

Cenu liekov z času na čas určí minister vnútra ceníkom pripojeným k lekárskej knihe.

## § 137.

Podrobné pravidlá, ktoré sa vzťahujú na postavenie jakýchkoľvek lekární, na ich preloženie, zariadenie, vystrojenie, vyšetovanie, taktiež o hľadom účinkovania lekárníkov, vydajú sa v rámci tohoto zákona cestou nariadenia.

## § 138.

Za úradné vyšetovanie lekární nemožno brať od lekárníkov žiadne platy.

## VEREJNÁ ZDRAVOTNÁ SLUŽBA.

### Kapitola I.

#### Verejná zdravotná služba v obci.

Všetky §§ menovite 139-152 tejto kapitoly zraťily platnosť článkom zákona XXXVIII. z roku 1908, ktorým sa pozmeňuje 1. kapitola II. časti z čl. XIV.: 1876 o úprave verejnej zdravotnej službe

v obciach. Vid' Zdravotní predpisy platné na Slovensku. Sešit 1. Praha 1920, nákladem »Věstníku ministerstva veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy.«

#### Verejnezdravotná služba v municipiach.

## § 153.

##### *Pôsobnosť municipia. Kompetencia.*

Mocou tohoto zákona na municipia prenesené agendy, taktiež prevádzanie verejnezdravotných predpisov a nariadení, ktoré vydáva minister vnútra na základe zákonov, vykonávajú stoličné, mestské municipia.

## § 154.

Pôsobnosť municipia a jeho orgánov vo verejnozdravotných záležitostiach upravuje sa následovne:

##### *Služny.*

Povinnosť slúžneho a orgánov, ktoré riajú v záležitostiach verejnej zdravotnej služby na prvom stupni totožnú posobnosť (§ 4.):

a) pozoruje veškeré momenty, ktoré vlivajú na verejné zdravotníctvo a na základe čerpaných zkúseností, — dľa možnosti v obore svojej pôsobnosti činí opatrenia, jestli však vpadajú ním oboj povinností, činí o nich vyššej vrchnosti oznámenia, poľažne podáva návrhy.

b) Na území svojej vrchnosti dozerá na prevádzanie zdravotne-policajných predpisov v záležitosti ulíc, ciest, námestí, shromáždíšť a na prostitúciu, dozerá ďalej na to, aby zdravotné predpisy byly dodržiavané ohľadom škôl, továrni, živnostenských podnikov, bytov, odpadkov, kanálov a odpadkových jam, taktiež tekúcich,



stojatých a pitných vod, výživných a pokrmových článkov, liehových a iných nápojov, prehliadok mäsa, kuchynských a iných nádob, verejných kúpeľov, jako aj bitunkov, a zvieracích zdochlin; čini opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov;

e) dozerá na to, aby bolo na území vrchnosti postarané o potrebnej pomoci pri onemocneniach a porodoch, taktiež pri náhlych nebezpečenstvách života, aby bolo v tomto ohľade poskytnuté potrebné poučenie.

d) Na území svojho úradu drží v evidencii i nálezcov, hluchonemých, duševne chorých, idiotov, detí do kojenia vydaných a dozerá jako sú opatrované a vôbec jako sa prevádza primerané miestnym pomerom liečenie chudobných;

e) postupuje pri prehliadkách na území jeho úradu sa nachádzajúcich lekární (156. a 162 §);

f) nariaduje z verejných ohľadov nutné zdravotne-policiajné pytvy (§ 111. c);

g) povoluje prevážku mrtvol z jedného hrbítova do druhého tej samej obce, poľahke mesta, z jednej obce okresu do inej, z jedného okresu do okresu, ktorý je v tom samom municipiu;

h) podáva mienku ku povoleniu výroby umelých minerálnych vod i povoluje stavať dielne na chirurgické nástroje;

k) na území svojho okresu robí opatrenia v tých záležitostiach, o ktorých právo činí opatrenia v prvej čiasťi tohoto zákona bolo prenesené vo všeobecnosti na úrady, avšak v druhej čiasťi tohoto zákona za tým účelom iný úrad označený nebol;

l) postupuje po všetkých tých záležitostiach, ktoré niektorý zákon alebo predpis jemu sveruje;

m) povinný je v obciach osobne sa ustanoviť, s miestnymi pomerami a potrebami osobne sa oboznamovať, na základe tomto robiť opatrenia, a o jejích prevádzaní osobne sa presvedčovať a kontrolovať.

Proti opatreniam jeho možno sa odvolať ku prvému úradníku municipia.

### § 155.

#### Okresný lekár.

Odborným orgánom slúžneho, jako vrchnosti na prvom stupni je okresný lekár, ktorého mienka má byť dľa pravidla predbežne vypočutá.

V ohľade disciplinárnom voči nemu, majú byť aplikované tie samé zákony, ktoré sú platné voči iným municipálnym úradníkom — okr. lekár je povinný bydlieť na území svojho okresu. Práce okresných lekárov konajú v hlavnom meste okrskový lekári, v municipálnych mestách mestskí lekári, v mestách so sriadeným magistratom však obecní lekári.

Hlavnomestskí okrskoví lekári, jako aj úradní lekári miest municipálnych konajú zároveň i prácu obecných lekárov.

### § 156.

Kruh účinkovania okresného lekára je nasledovný:

a) dozerá na každý verejnezdravotný predmet a pozorované nedostatky hlási za účelom odstránenia prvostupňovej vrchnosti, poľahke spoluúčinkuje v rámci svojho úradu;

b) dozerá na verejno-zdravotné podmienky obytných miestností a budov, navrhuje nutné ochranné predpisy pri zariaďovaní, umiestení zdravia a život ohrožujúcich priemyselných živ-



ností a továrni a pri odpredaji jejích výrobkov;

e) dozerá na zdravotné a dobročinné verejné a súkromné ústavy, ktoré sa nachádzajú na území jeho vrchnosti;

d) dozerá na zdravotné podmienky verejného vyživovania, menovite na jakosť potravín a nápojov;

e) dozerá na prevádzanie predpisov ohľadne nálezcov a kojencov.

f) predmetom jeho pozornosti sú ústavy lázeňské a liečebné vody, ktoré sa nachádzajú na území vrchnosti;

g) dozerá na prevádzanie liečenia chudobných nemocných;

h) vykonáva očkovanie a ročne obstaráva zachovanie očkovacej látky;

i) epidemické a nákazlivé nemoci bezodkladne ohlasuje vrchnosti na prvom stupni a z poverenia tejto v súrnych prípadoch i bez toho, ustanoví sa na tvár miesta a činí opatrenia vo smysle platných predpisov;

j) prezerá zo stanoviska verejnezdravotného ľudové školy;

k) vykonáva policajnelekárske prehliadky a súdnelekárske pýtvy, posledné za stanovený honorár;

l) dozerá na manipuláciu ohliadania mrtvol a vyučuje ohliadačov mrtvol nelekárov;

m) spoluúčinkuje pri prehliadkach na (§§ 154., 162) území okresu sa nachádzajúcich lekární a v páde vyslania pri odvodových komissiach;

n) dozerá na obchod a manipuláciu s látkami jedovatými a liečebnými;

o) hlási hl. župnému lekárovi usadenie sa lekárov;

p) vykonáva v niektorých obciach (§ 142) agendu obecného lekára;

q) postupuje vo všetkých záležitostiach, ktoré jemu sveruje niektorý zákon alebo predpis, alebo v ktorých má poverenie v páde hatenia hl. župného lekára;

r) činí čtvrťročné zdravotnícké hlásenie o území pôsobnosti cestou I. stupňovej vrchnosti prvému úradníku municipia.

V čiste odborných záležitostiach stýka sa so župným lekárom priamo.

#### § 157.

##### *Úlohy prvého úradníka.*

a) dozerá na to, aby zdravotnícké predpisy municipia na celom území municipia podriadenými orgánmi presne byly manipulované a prevádzané.

Za tým účelom z času na čas a od prípadu ku prípadu nariadí hlásenie a občasne v niektorej obci osobne o tom sa presvedčí;

b) činí opatrenia za príčinou zamedzenia preplnenia malých bytov;

c) konstatuje vznik a zánik epidemie, činí opatrenia proti ním, jako aj proti endemiam a jejích výbuchom;

d) činí opatrenia vzhľadom na zdravotné prezkúmanie škôl, lekární, obecných a vrchnostenských väzení;

e) a ohľadne zavretia škol v pádoch § 33.—34.;

f) dozerá na zdravotnícke, dobročinné, verejné a súkromné ústavy, ktoré sa nachádzajú na území municipia (§ 60);

g) povoľuje prevoz mrtvol do územia iného municipia, vedľa toho v Budapešti z jedného pohrebišťa do druhého;

h) povoľuje lekárom príručnú lekárňu (§ 135) taktiež ustanovuje lekárniam príručieho v prípadoch uvedených v § 125;



i) vymenuje lekársky personál pre obecné nemocnice;

j) činí opatrenia vo smysle § 144. v záležitostiach bytu, platu a voľby obvodných lekárov a ustaluje očkovacie okrsky (§ 162);

k) povoľuje vyberať lázeňské liečebné poplatky a zakročuje v záležitosti prípustnosti liečebných kúpeľov pre chudobných (§ 106) a povoľuje výrobu umelých minerálnych vod;

l) zakročí vo všetkých tých záležitostiach, ktoré sú jemu sverené niektorým zákonom alebo statútom;

m) druhostupňovo rozhoduje o odvolaniach podaných ku nemu proti opatreniam prvostupňovej vrchnosti.

Proti týmto, jako i jeho vlastným opatreniam možno sa odvolať ku administratívneému výboru.

#### § 158.

Odvolanie proti druhostupňovému uzavretiu administratívneho výboru ku ministrovi vnútra prípustné je len, keď je odlišné od uzavretia prvostupňového.

Proti tretostupňovým uzavretiam administratívneho výboru stránky odvolať sa nemôžu, ale hlavný župan má právo odvolať sa ku ministrovi vnútra proti ktorémukolvek uzavretiu administratívneho výboru, keď to záujem štátu vyžaduje.

Hlavný župan však oprávnený je ohľadne ktoréhokolvek uzavretia administratívneho výboru, keď to záujem štátny vyžaduje urobiť ku ministrovi vnútra predstretie.

#### § 159.

Pôsobnosť muncipálneho valného shromaždenia:

a) ohľadne verejne-zdravotných predmetov v rámci zákona a so zreteľom na rozhodnutia obsažené v § 11. a 12. čl. z. XXI. 1886 (§§ 5., 6. a 7. čl. z. XLII. 1870) a v §§ 6., 7. a 8. čl. zák. XXXVI 1872 môže tvoriť statúty;

b) činí opatrenia po vypočutí dotyčných orgánov v záležitostiach odvodnenia a vysušenia zdraviu škodlivých bažín a močiarov, vysádzania rastlín, zavedenia kanalisačného alebo iného sem spadajúceho systému;

c) obstaráva nutné mimoriadne opatrenia za účelom odstránenia nedostatkov stavu zdravotného § 9 §§;

d) vyhlasuje diplomy osadzujúceho sa lekárskeho personálu a porodných pomocní. Zakročuje ohľadne odoprenia poľažne zákazu prevádzkať lekársku práx následkom nedostatčnosti dokumentov;

e) ustaluje zdravotné obvody, jakož aj platy obecných (obvodných) lekárov a schvaľuje platy porodných pomocní (§§ 142. 144. a 147);

f) zakročuje, aby bolo umožnené v obciach zamestnávať diplomované porodné pomocnice.

Proti jeho opatreniam odvolania má sa podať, výjme prípadov pod e) bodom uvedených, kde odvolanie miesta nemá, ku ministrovi vnútra. Ohľadne bodu b) vzťahujúce sa na Budapešť podržujú sa ustanovenia čl. z. X : 1870.

#### § 160.

Prví uradníci, rady a valné shromaždenia muncipií v záležitostiach verejne-zdravotných pokračujú zpravidla po predbežnom vypočutí odborníkov, za ktorým účelom pri muncipií je ustanovený hlavný vrchnostenský lekár a zdravotné komissie.



## § 161.

V disciplinárnych záležitostiach voči ním majú byť použité tie samé zákony, ktoré sú p'atné pre ostatných municipálnych úradníkov.

V administratívnom výbore municipia hl. lekáár účinkuje jako referent.

## § 162.

*Pôsobnosť hlavného úradného lekára.*

Hlavnému úradnému lekáaru náleží na celom municipálnom území ta samá dozorečia pôsobnosť, jako okresnému lekárovi na uzemí okresu mimo toho:

a) dozerá nad potrebným prevázaním očkovania okresnými a obecnými lekáarmi a nad rčenou zásobou očkovacej látky; navrhuje podžupanovi ohľadne rozdelenia očkovacích okrskov;

b) čini návrhy na preventívne opatrenia proti miestným epidemiam a infekčným nemociam;

c) po čas epidemických a infekčných onemocnení, dostaviae sa dľa možnosti osobae na tvár miesta, čini návrh ohľadne nariadiť sa majúcích ochranných a liečebných opatrení, pri nebezpečí odkladu prevádza opatrenia vo smysle stávajúcich zákonov a predpisov sám na svoju zodpovednosť, o čom súčasne upovedomuje podžupana (měšťanostu);

d) dozerá na veškerý lekáarsky a zdravotný personál na území vrchnosti;

e) prezkúma diplomy lekárov a porodních pomocnic, ktorí sa chcejú osadiť, viduje, zaprotokoluje a za účelom vyhlásenia municipia oznámí; v páde jejích nedostatkov čini návrh na ďalší postup; vyučuje ženy, ktoré chcejú byť porodnými pomocnicami;

f) robí návrhy ohľadne vyhubenia čarodejstva a zdraviu nebezpečných obyčajov, povier, predsudkov a v náhlých pádoch zakročí sám;

g) kontroluje z lekáarskeho stanoviska liečenia nemajetných nemocných na útraty verejné;

h) zkúma na území svojeho municipia zdravotné pomery škôl, obecných a vrchnostenských väznic, nemocnic, verejných a súkromých ústavov, jako aj lekáarní (§§ 154. a 156.);

i) v páde ustanovenia berie účasť v odvodových komissiach;

j) vykonáva zdravotne policajné prehliadky a súdnolekáarske pytvy, ostatné za určený poplatok.

k) podáva mesačne o verejnom zdravotníctve zpravu administratívneho výboru,

m) vôbec koná všetko, čo je zákonom alebo predpisami prikázané do jeho pôsobnosti.

## § 163.

*Zdravotná komissia v municipiu.*

V každom municipiu utvorí sa zdravotná komissia, ktorej členovia sú: mimó hlavného lekára každý vrchnostenský lekáár a vrchnostenský zverolekáár, hlavný lekáár domobranckého práporu, jedon inžinier, jedon staviteľ a jedon lekáarník; ostatní jej členovia sostavení sú v podobnom množtve z členov municipálneho výboru.

Zdravotná komissia si volí predsedu z pomedi posledne menovaných členov.

Inžiniera, staviteľa a lekáarníka poveruje správny výbor.

Členovia municipálneho výboru sú za členov zdravotnej komissie volení valným shromážděním.



Týto členovia pri trojročnom doplňovaní municipálneho výboru sa vzdajú, ale v páde ostávajú členami municipálneho výboru — môžu byť znovu volení.

V Budapešti sa má sriaďiť zdravotná komisia vo smysle XXXVI. čl. z. z roku 1872.

#### § 164.

Municipálna zdravotná komisia je sborom poradným, ktorý sa pravidelne výlučne s príslušnou vrchnosťou stýká.

Po čas nebezpečných epidemií municipálna zdravotná komisia sa pretvorí v epidemickú komisiu, v ktorom prípade prevezme predsedníctvo podžupan, poľažne mešťanosta, alebo zástupca týchto; taktó utvorená epidemická komisia je zplnomocnená nariadiť, poľažne prevádzať nutné ochranné opatrenia, jako aj priamo sa stýkať s ministerstvom vnútra a s inými vrchnosťami.

Jej usnesenia môžu byť ku ministerstvu apellované len bez odkladného účinku.

V Budapešti môžu byť za účelom podpory epidemickej komisie tvorené zvláštne miestne epidemické komisie pod predsedníctvom okresných predstavených, jejích podrobné povinnosti určuje z prípadu na prípad dľa jakosti a rozsahu epidemie municipálna epidemická komisia.

### Kapitola III.

#### Ústredie.

#### § 165.

#### *Pôsobnosť ministra vnútra.*

Veškeré verejne zdravotné záležitosti vedie a o verejne zdravotných pomeroch zeme zemskému snemu podáva zprávu minister vnútra.

#### § 166.

Vo zdravotnom oddelení ním vedeného ministerstva stále zamestnaní lekári sú rovnoprávni s ostatnými štátnymi úradníkmi a rovnako sa s nimi zaobchádza.

#### § 167.

Minister vnútra prevádza dozor, čini opatrenia, rozhoduje o sfažnostiach na poslednom stupni, vydáva štatúty a povolenia vo všetkých tých záležitostiach, ktoré dľa tohoto zákona spadajú v obor jeho posobnosti.

#### § 168.

Minister vnútra má právo v akejkoľvek verejne-zdravotnej záležitosti a kamkoľvek vyslať vládnych komisárov za tým účelom, aby zadovážil platnosti úpravám, ktoré boly vydané v medziach tohoto zákona.

#### § 169.

#### *Zemská zdravotná rada.*

Za účelom vedeckého pojednávania verejne-zdravotných záležitostí sriaďuje sa jedon poradný sbor s právom navrhovacím, v ktorom nee je každý v tomto smere významný odbor zastúpený.

Meno sboru je: »Zemská zdravotná rada«.

Členami rady sú nie úradníci, oni vo verejne-zdravotných záležitostiach podávajú len dobrozdanie, verejne zdravotné záležitosti nevybavujú a neexekvujú,



Minister je oprávnený vo verejne-zdravotných záležitostiach aj iných odborníkov a vedecké korporácie vypočuť.

#### § 170.

Zemská zdravotná rada,

1. Podáva dorozdania vo veciach, v ktorých sa na ňu obracia vláda;

2. Navrhuje pravidlá, ktoré slúžia ku povzneseniu verejného zdravotníctva, zamedzovaniu infekčných, dedičných a epidemických nemocí a vôbec zlepšeniu záležitostí lekárstva, zverolekárstva, lekárnictva, kúpeľníctva a súdneho lekárstva poľahke ktoré slúžia úprave týchto.

3. Prezkúmava dobrozдания v tých prípadoch súdne lekárske, ktoré boly na ňu upravené.

4. Podáva dobrozдание o lekárskech omyloch.

5. Podáva dobrozдание o lekárskech osobách, ktoré vláda zamestnať hodlá vo štátnych verejných liečebných ústavoch.

6. Sostavuje farmakopeu a navrhuje lekárske tarifu.

#### § 171.

Po vstupení do života tohoto zákona zemská zdravotná rada sa nasledovne sriadi:

Zemská zdravotná rada pozostáva: z predsedu; z podpredsedu; zo zapisovateľa a z dvanásť riadnych a z neobmedzeného počtu mimoriadnych členov.

Zdravotní referenti jednotlivých ministerstiev v porade berú účasť jako riadni členovia.

Zapisovateľa volí si zemská rada sama.

Odborníci stojaci mimo zemskú zdravotnú radu tiež môžu byť pritiahnutí ku pojednávaniu a so súhlasom ministra môžu byť aj poverení vypracovaním zvláštnych úkolov,

Predsedu zemskej zdravotnej rady na základe terňa členov rady menuje za protiznačenia ministra vnútra jeho veličenstvo, podpredsedu a členov rady ministr vnútra.

#### § 172.

Funkcia predsedov a zapisovateľa trvá šesť rokov. Po uplynutí tejto doby môžu byť znovu menovaní poľahke volení.

Tretina ostatných dvanásť riadnych členov po každých troch rokoch losovaním vypadne; vypadnutí môžu byť znovu menovaní.

#### § 173.

Úhrada na radu určuje sa na návrh vlády pri ustalovaní štátneho rozpočtu.

#### § 174.

Zemská zdravotná rada stojí pod ministrom vnútra a stýka sa s ním bezprostredne, vo zverolekárskech a patentových záležitostiach však s ministrom obchodu.

Agendu a poradný poriadok určuje rada sama a predostiera minister vnútra.

#### § 175.

Vstupením do života tohoto zákona ztrácajú platnosť s ním sa nesrovnávajúce zákony a predpisy.

#### § 176.

Do života uvedením a prevádzaním tohoto zákona poverený je minister vnútra.